

5. Är Växjö stifts skogar verkligen en kolsänka?

Glaciärer kollapsar i Alperna och länder runt Medelhavet förbereder sig för sommarens bränder. Redan i början av juni noterades rekordtemperaturer. Ett allt varmare klimat är inget vagt framtida hot - klimatkrisen påverkar oss här och nu. Därför sätter hundratals miljoner européer en del av sitt hopp till att svenska skogar ska kunna lagra in mer koldioxid.

Det är utmärkt att Svenska kyrkan har antagit en färdplan för klimatet där skogarnas förmåga att binda koldioxid pekas ut som ett viktigt bidrag. Växjö stifts ambition att årligen lagra in koldioxid är en viktig åtgärd, och något som har redovisats i mer än tio år.

I årsredovisningen för 2020 summerades insatsen på följande vis:

”Sett över flera år visar beräkningar att nettoinlagringen i skogen från år 2016 till 2020 var hela 335 503 ton koldioxid!”

Glädjande, men samtidigt justerades volymen i stiftets skogar ned för att bättre spegla verkligheten. Enligt de egna skogsbruksplanerna minskade det totala virkesförrådet med över 100 000 kubikmeter (m³sk) mellan åren 2019 och 2021. Det innebar att hälften av den uppgivna nettoinlagringen i skogen försvann och någon information om den nedjusteringen verkar inte finnas i nämnda årsredovisningar.

I april i år lämnades en begäran om tillsyn in till kyrkostyrelsen om förvaltningen av Växjö stifts skogar. Begäran reser frågor om tillförlitligheten i egendomsförvaltnings uppgifter om en årlig nettoinlagring, och en färsk jämförelse med stiftets egna skogsbruksplaner visar att verksamhetsberättelsernas redovisningar är kraftigt överdrivna. Enligt årsredovisningarna för 2015 - 2024 borde den uppgivna nettoinlagringen öka skogarnas virkesförråd med tolv kubikmeter per hektar för de senaste tio åren. Det vill säga från 153 till 165 m³sk per hektar, men i den senaste skogsbruksplanen för 2024 anges medeltalet till 157 m³sk per hektar.

Det är även värt att notera att när SLU i slutet av förra året analyserade de ekonomiska konsekvenserna av skogsutredningens förslag angavs virkesförrådet för Växjö stifts hela skogsinnehav till 145 m³sk per hektar. Både stiftets skogsbruksplaner och SLU:s analys bygger på uppskattningar. En utomstående lekman kan inte bedöma vilken skattning som är närmast verkligheten. Därför vore det på sin plats att föra ett seriöst resonemang om denna stora skillnad, som motsvarar två års bruttotillväxt och som kan värderas till närmare en halv miljard kronor i framtida intäkter.

Naturskyddsföreningen i Småland menar att en av de viktigaste klimatinsatserna som Svenska kyrkan kan göra, är att minska avverkningarna, låta skogarna bli äldre och öka antalet större träd. En sådan inriktning ökar även andelen framtida timmer, vilket i sin tur kan lagras i byggnader, möbler och andra långlivade produkter.

- A. **Instämmer ni i slutsatsen att uppgifterna i prästlönetillgångarnas årsredovisningar om nettoinlagring av koldioxid i skogen är överdrivna?**
- B. **Om inte, på vilket vis är det fel att jämföra skogsbruksplanernas virkesförråd med årsredovisningarnas uppgifter om den årligt inlagrade mängden koldioxid?**

Nomineringsgruppernas svar:

Borgerlig kristen samverkan

- A. Nej
- B. *Det redovisar inlagringen i skogen, sedan tillkommer inlagringen som skett i utkört virke.*

Frimodig kyrka

- A. Nej
- B. *Äldre skog dör av olika orsaker, ruttnar och avger koldioxid. Att bygga in virke i hus motverkar detta. Sedan kommer olika debattörer att räkna på sitt eget vis, men dessa grundläggande fakta kommer man inte ifrån. Döende skog lagrar inte mer än den avger, växande ny skog kompenserar på 8 år bortfallet vid avverkning enligt relevant forskning.*

Centerpartiet (Ett sammanhållet svar på alla frågor under avsnitt 5)

- A. *Det här är frågor som delvis kommer att besvaras när de nya reglerna träder i kraft efter Kyrkomötets beslut. Avverkningarna kommande år ska anpassas till både nutid och framtid där hänsyn tas till ekologiska, ekonomiska, sociala och andliga värden. Där ingår avvägningar i enlighet med era förslag. Behovet av gammal skog finns redan med i det skogsbruk som bedrivs. Behovet finns för att bland annat restaurera gamla kyrkor men motverkas ibland av krav från myndigheter. Vi ser gärna att statliga myndigheter ger större möjligheter att bedöma hur ansvaret ska tas för framtida skogsbruk till dem som idag är verksamma i skogen.*

Socialdemokraterna

- A. *Har inga synpunkter på uppgifterna som lämnats i årsredovisningen. Som ledamöter/ersättare förlita vi oss på de siffror som redovisats är rätt och riktiga.*
- B. *Inga kommentarer.*

Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan (Ett sammanhållet svar på båda frågorna)

- A. *Vi vill arbeta för att hitta en likhet i de siffror och underlag som används för att redovisa olika uppgifter. Vi kan inte se att det egentligen föreligger något fel här utan olika källor används för att redovisa olika uppgifter till olika typer av dokument, vilket är helt naturligt. Det kan bidra till att siffror inte verkar vara rättvisa och här behöver vi givetvis undersöka om det finns andra sätt att arbeta framöver.*

De gröna i Svenska kyrkan (Ett sammanhållet svar på båda frågorna)

- A. *Utan att känna till exakt hur redovisningen av nettoinlagringen av koldioxid i skogen görs för prästlönetillgångarna i Växjö stift så kan vi i De Gröna i Svenska kyrkan bara konstatera att det är mycket svårt att beräkna koldioxidinlagring i skog och att alla beräkningar blir mycket osäkra.*

Himmel och Jord

- A. *Vi litar på Naturskyddsföreningens analys och tycker att detta är anmärkningsvärt. Vidare är det väldigt tydligt i skogsbruksplanerna att man återigen jämför äpplen och päron och grönmålar nuvarande skogsbruk. Det borde framgå tydligt hur mycket mer koldioxid som skulle fångats upp och lagrats vid minskad avverkning och tillbedjandet av*

substitutionseffekten tas bort. Hela samhället står inför en omställning och det är inte görbart att ersätta fossila bränslen med skogsråvara - vi måste energieffektivisera, minimera och tänka nytt och i termer av "tillräcklighet".

Vänstern i Svenska kyrkan

- A. ViSK instämmer i slutsatsen att uppgifterna i prästlönetillgångarnas årsredovisningar om nettoinlagring av koldioxid i skogen är överdrivna efter att ha läst Naturskyddsföreningens analys.*
- B. Det är inte fel.*

Öppen Kyrka

- A. Det går inte att bortse från att det finns frågetecken i årsredovisningarna. För att kunna ta ställning krävs en oberoende granskning. Här vilar även ett ansvar på stiftets revisorer att materialet är korrekt och att rätt frågor ställs i samband med revisionen.*
- B. Se ovan. Även här hänvisar vi till en oberoende granskning.*